

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼ė¼

7/30202
GK 9

Sayı : E-56020453-610-1199-4545/6305
Konu : Yazılı soru önergesi

12.10./2025

T¼RKIYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 15/07/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1664867 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/30202 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)



T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1199-5470/7508
Konu : Yazılı soru önergesi

13/10/2025

Sayın Gülcan KAÇMAZ SAYYIĞIT
Van Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/30202 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "tutsak" kavramı yoktur. Ceza infaz kurumlarında, haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen "hükümlü"ler ve mahkûmiyet kararı verilen ancak hükmü kesinleşmemiş "hükümözlü"ler ile mahkemeler ve sulh ceza hâkimliklerince tutuklama kararı verilen "tutuklu"lar barındırılmaktadır.

II- Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere, ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılmakta olup, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefî inanç, millî veya sosyal köken ve siyasi veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

III- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenciyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.



T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adli ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

IV- 5275 sayılı Kanununun 37. maddesinin birinci fıkrasında, kurumda, düzenli bir yaşamın sürdürülmesi, güvenliğin ve disiplinin sağlanması bakımından kanun, yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği veya gerekli kıldığı davranış ve tutumlar, kusurlu olarak ihlâl edildiğinde, hükümlüler hakkında eylemlerinin niteliği ile ağırlık derecesine göre Kanunda belirtilen disiplin cezalarının uygulanacağı hükmü yer almaktadır.

Kanununun 38. maddesinde hükümlü ve tutukluların belirtilen kurallara uymamaları hâlinde uygulanabilecek disiplin cezalarına yer verilmiş olup, 39 ilâ 44. maddelerinde disiplin cezalarının niteliği, uygulanma usulleri ile bu cezaları gerektiren eylemler, 47 ve 48. maddelerinde ise disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı halinde belirlenecek disiplin cezaları ile disiplin cezalarının oluşturulması, infaz edilmesi ve kaldırılması usulleri düzenlenmiştir.

Ayrıca hükümlü ve tutukluların kurum idaresinin kendileriyle ilgili her türlü disiplin işlemine karşı infaz hâkimliği nezdinde şikâyet, infaz hâkimliği kararlarına karşı ise ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakkı bulunduğu malûmlardır. Bu şekilde bağımsız yargı denetiminden geçerek kesinleşen disiplin cezası kararları infaz edilmekte olup bu kararların uygulanmasında herhangi bir keyfilik söz konusu değildir.

V- 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Kapıların açılmaması ve temasın önlenmesi" kenar başlıklı 33. maddesinin üçüncü fıkrasında, odaların havalandırma bahçesine açılan kapılarının açılış ve kapanış saatlerinin, kurumların fiziki yapıları, kapasiteleri, mevcutları ve bölgenin coğrafi koşulları değerlendirilerek, bu hususların kurum iç yönergesinde düzenleneceği hükmüne yer verildiği malûmlardır.

VI- Ceza infaz kurumlarında bulunan kadın ve çocuk hükümlü ve tutukluların kişisel hijyen malzemesi ile annesinin yanında kalan çocukların ihtiyaç duydukları hijyen malzemeleri ödenek tahsis edilmesini beklemeden temin edilmekte ve temin edilen bu malzemeler gecikmeye sebebiyet verilmeden ve ayırım yapılmaksızın ücretsiz olarak kendilerine tutanakla teslim edilmektedir.

Bununla birlikte, maddi durumunun yetersiz olduğu tespit edilen hükümlü ve tutukluların ihtiyaç duydukları giysi ile hijyen malzemesi genel bütçeden karşılanarak ücretsiz verilmektedir.

Aynı zamanda hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumu kantininden kendi isteği ile temizlik ürünü satın almasında bir engel bulunmamaktadır.

VII- Van Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 27/07/2025 tarihli cevapta;



T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

A) Soru önergesinde adı geçen ¼ h¼k¼ml¼ ve iki h¼k¼m¼zl¼n¼n Van T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı, tutuklunun ise anılan Kurumda barındırılmaktayken 13/06/2025 tarihinde tahliye edildiği,

B) Adı geçenlerin barındırıldıkları odada 08/03/2025 tarihinde y¼ksek sesle slogan atarak şarkı söylediklerinin tespit edilmesi nedeniyle her birinin ayrı ayrı disiplin cezasıyla cezalandırıldığı, verilen karara karşı Şikâyet haklarını kullandıkları, infaz hâkimliğince Őikâyetlerin ayrı ayrı kabul¼ne karar verildiği ve disiplin cezalarının kaldırıldığı,

21/03/2025 tarihinde ise adı geçenlerin Kurumda ateş yakmaları nedeniyle Kurum Disiplin Kurulunca her birinin ayrı ayrı disiplin cezasıyla cezalandırıldığı, Kurul kararının infaz hâkimliği ve ağır ceza mahkemesi denetiminden geçerek kesinleŐtiđi,

C) Kurumda kantin için satın alınan ¼r¼n ve malzemelerin, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa g¼re Őeffaf ve rekabetçi koşullarda temin edilerek Muayene Kabul Komisyonu tarafından tek tek incelendiği, h¼k¼ml¼ ve tutukluların belirlenen kantin g¼nlerinde alıŐveriŐlerini yapabildikleri,

¼lkemizdeki t¼m ceza infaz kurumlarında olduğu gibi anılan Kurumda da konsinye satıŐ sisteminin uygulandığı, aynı ¼r¼n ya da ¼r¼n grubunda birden çok markanın satıŐa sunulabildiği, ¼r¼n fiyatlarının t¼m kantinlerde aynı olduğu, kantinde bulunmayan ¼r¼nlerin talep edilmesi halinde ve uygun g¼r¼ld¼đ¼ takdirde dıŐ kantin aracılığıyla temin edilerek tutuklu veya h¼k¼ml¼ye teslim edildiği,

) Kurumda barındırılmakta olan kadın ve ocuk h¼k¼ml¼ ve tutukluların kişisel hijyen malzemeleri ile annesinin yanında kalan çocukların ihtiyaç duydukları hijyen malzemelerinin (bebek bezi, piŐik önleyici krem, diŐ fırçası, diŐ macunu, Őampuan, sıvı el sabunu, banyo sabunu vb.) ¼cretsiz olarak karŐılandıđı,

D) Kurumda t¼m iÇ ve iŐlemlerin mevzuat h¼k¼mlerine uygun olarak y¼r¼t¼ld¼đ¼,

E) Soru önergesinde belirtilen aksi y¼ndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı,

BildirilmiŐtir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

